

Revizijsko poročilo

o pravilnosti

**obračunavanja in plačevanja koncesijske
dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje
energetskega potenciala spodnje Save
v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009**

Ljubljana, 10. avgust 2010

Revidiranca in cilji revizije

Revidiranca:

- **Ministrstvo za okolje in prostor (MOP)**, ki kot pristojno ministrstvo skrbi za področje rabe in urejanja voda
- **Holding Slovenske elektrarne (HSE)**, ki je bil do 31. 7. 2008 koncesionar hidroelektrarn Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice (s 1. 8. 2008 je v vsa koncesijska razmerja vstopil koncesionar Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d. o. o., Brežice (HESS), ki glede na pristojnosti računskega sodišča ne more biti revidiranec računskega sodišča).

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009

Predstavitev revizije

Zakon o vodah določa, da se vodno dovoljenje ali koncesijo podeli proti plačilu za vodno pravico. Obračunavanje in plačevanje koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save urejajo Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save (ZPKEPS), koncesijska pogodba za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save, Uredba o vodnih povračilih in sklepi o določitvi cene za osnove vodnih povračil za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč.

Računsko sodišče je preverilo, ali je MOP vršilo nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem koncesijske dajatve in vodnega povračila ter ali je HSE pravilno obračunaval in plačeval koncesijsko dajatev in vodno povračilo za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save.

Predstavitev revizije

Znesek koncesijske dajatve posameznega leta je zmnožek povprečne **prodajne cene električne energije**, količine proizvedene električne energije in pogodbene višine koncesijske dajatve (10%).

Plačila za koncesijsko dajatev so po šestem odstavku 3. člena ZPKEPS prihodki proračuna države (40%) in proračuna občine (60%), na območju katere se nahaja bruto padec vodnega toka spodnje Save, za katerega izkoriščanje je podeljena koncesija.

Vodno povračilo se plačuje za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč v lasti države. Če je za izvajanje vodne pravice potreben poseg v prostor, **nastopi obveznost plačila vodnega povračila z dnem izdaje uporabnega dovoljenja**.

Osnova za obračunavanje vodnega povračila za proizvodnjo elektrike v HE je potencialna energija vode izražena v MWh.

MOP – *mnenje s pridržkom (1/4)*

Vodno povračilo:

MOP v koncesijski pogodbi ni določilo potencialne energije vode in koncesionarju Savske elektrarne Ljubljana za HE Vrhovo **obračunalo najmanj za 136.965 evrov premalo vodnega povračila.**

MOP družbi Infra **ni odmerilo vodnega povračila** za rabo naplavin (gramoza) in dopustilo, da družba ni plačala **za 64.680 evrov** vodnih povračil zaradi odvzema 53.448 m³ naplavin za gradnjo cest.

MOP – *mnenje s pridržkom (2/4)*

Koncesijska dajatev:

HE Boštanj je obratovala tudi v času od 1. 1. do 5. 6. 2006, vendar za to obdobje **ni bila plačana koncesijska dajatev**. Zaradi pomanjkljivega nadzora **MOP** je bilo obračunano in vplačano za **74.693 evrov** manj koncesijske dajatve v državni proračun kot to določa peti odstavek 3. člena ZPKEPS.

Skupaj nepravilnosti: 276.338 evrov

MOP – *mnenje s pridržkom (3/4)*

Vodno povračilo:

HSE vodnega povračila za rabo vode za HE Boštanj in HE Blanca ni plačeval, saj nobena HE še nima uporabnega dovoljenja. HE Boštanj je v poskusnem obratovanju od 5. 6. 2006 (torej že več kot 4 leta), HE Blanca pa od 3. 12. 2009 dalje.

Opozorilo 1: Ker se vodno povračilo plačuje za dejansko rabo vode, menimo, da bi bilo smotrno, da HE tudi v poskusnem obratovanju vsaj od proizvedene oz. prodane električne energije (če že ne od potencialne energije) plačujejo vodno povračilo, saj v tem delu dejansko izkoriščajo energetske potencial in s tem dosegajo prihodke. Prihodki vodnih povračil v proračun v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 so bili zaradi določbe 124. člena ZV-1 nižji najmanj za 441.804 evrov.

MOP – mnenje s pridržkom (4/4)

Koncesijska dajatev

Opozorilo 2 : Z vstopom hčerinske družbe HSE, to je HESS v koncesijsko razmerje, se je osnova za obračun koncesijske dajatve znižala, in sicer iz 53,82 evra/MWh na 32,46 evra/MWh, saj HESS prodajo električne energije izvaja preko matične družbe HSE. **MOP ni izdelalo analize prenosa koncesije in ni ugotavljalo posledic sprejemanja sprememb ZPKEPS. Za obdobje od 1. 8. 2008 do 31. 8. 2009 ocenjujemo negativni finančni učinek na 305.850 evrov (skupaj opozorilo 1 in 2 = 747.654 evrov).**

Pred 1.8.2008

Po 1.8.2008

Prodaja po
53,82 evra

HSE – *mnenje s pridržkom (1/1)*

HSE oz. HE Boštanj je proizvajala električno energijo od 3. 4. 2006 do 5. 6. 2006 (razen od 8. 5. 2006 do 11. 5. 2006), t.j. od zahteve za izdajo uporabnega dovoljenja do izdaje odločbe o dovolitvi poskusnega obratovanja **v nasprotju s tretjim odstavkom 5. člena ZGO-1**, ki določa, da se takšen objekt lahko začne uporabljati na podlagi odločbe o dovolitvi poskusnega obratovanja. V navedenem času bi lahko elektrarna obratovala zgolj za potrebe izvedbe dodatnih meritev ozemljitvene upornosti sistema, ki pa so se izvajale le od 8. do 11. 5. 2006;

HSE koncedentu za obdobje od 1. 1. 2006 do 5. 6. 2006 **ni prikazal podatkov proizvodnje 16.728,593 MWh** električne energije ter je posledično za leto 2006 **premalo obračunal in plačal 74.693 evrov** koncesijske dajatve.

Odzivno poročilo – MOP (1/2)

MOP mora v 90 dneh izvesti popravljalne ukrepe, ki se morajo nanašati na:

- **obračun koncesijske dajatve** koncesionarju HSE za HE Boštanj za obdobje od 1. 1. 2006 do 5. 6. 2006 v višini **74.693 evrov skupaj z zamudnimi obrestmi in pričetek izterjave te dajatve;**
- **obračun zamudnih obresti** koncesionarju HESS za HE Boštanj v letu 2009 v višini **4.095 evrov;**
- **pripravo izračuna potencialne energije vode za vse HE na spodnji Savi**, ki je osnova za obračunavanje in odmero vodnega povračila za rabo vode;
- **obračun vodnega povračila** družbi Infra v višini **64.680 evrov.**

Odzivno poročilo – MOP (2/2)

MOP mora v 90 dneh izvesti popravljalne ukrepe, ki se morajo nanašati na:

- **začetek postopkov za spremembo koncesijske pogodbe**, s katero bo v koncesijski pogodbi:
  - določena potencialna energije vode v MWh kot osnova za obračun obveznosti koncesionarja za posamezno HE,
  - ustrezno opredeljen znesek plačila koncesijske dajatve, ki ne bo odvisen od obračunavanja nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč ter
  - določba o začetku plačevanja koncesijske dajatve usklajena z določbami ZPKEPS;
- pripravo **internih pravil o izvrševanju nadzora nad obračunom in plačevanjem koncesijske dajatve**.
- **izvedbo inšpekcijskega pregleda** glede uporabe HE Boštanj pred izdajo odločbe o poskusnem obratovanju ter **izrek kazni v skladu z ZGO-1**.

Odzivno poročilo – HSE

HSE mora v 30 dneh izvesti popravljalne ukrepe, ki se morajo nanašati na

- **obračun in plačilo koncesijske dajatve** za obdobje od 1. 1. 2006 do 5. 6. 2006 **v znesku 74.693** evrov skupaj z zamudnimi obrestmi kot določa točka 4.9.5 koncesijske pogodbe.

Priporočila – MOP

MOP priporočamo, naj:

- preuči **ustreznost določbe tretjega odstavka 124. člena ZV-1**, ki v **fazi poskusnega obratovanja** novozgrajene HE **omogoča rabo vode za proizvodnjo električne energije brez plačila** vodnega povračila ter Vladi RS oziroma Državnemu zboru predlaga spremembo te ureditve;
- preuči **ustreznost prodajne cene proizvajalca električne energije kot osnove za obračun koncesijske dajatve**, saj v primerih, ko se električna energija prodaja preko podjetij v skupini lahko **transferne cene pomenijo konkurenčne pred-nosti** takšnim proizvajalcem električne energije oziroma poenoti obveznosti vseh proizvajalcev električne energije;
- **vzpostavi notranje kontrole**, ki bodo zagotavljale preverjanje posredovanih podatkov koncesionarjev o **proizvedenih količinah in cenah električne energije**, s podatki drugih državnih organov.